

Preklad tejto stránky bol vytvorený strojovým prekladom [Prepojenie]. Strojové preklady môžu obsahovať chyby, ktoré môžu znížovať ich zrozumiteľnosť a presnosť. Ombudsman nenesie žiadnu zodpovednosť za prípadné nezrovnalosti. Ak potrebujete najaktuálnejšie informácie a chcete mať právnu istotu, pozrite si zdrojovú verziu, ktorá sa nachádza na uvedenom odkaze angličtina. Ak potrebujete viac informácií, prečítajte si dokument o našej [jazykovej politike a politike prekladu](#) [Prepojenie].

Rozhodnutie európskej ombudsmanky, ktorým sa uzatvára vyšetrovanie sťažnosti 297/2013/(RA)FOR na Európsku komisiu

Rozhodnutie

Prípád 297/2013/FOR - Otvorené dňa 12/03/2013 - Rozhodnutie z dňa 19/12/2013 -

Príslušné inštitúcie Európska komisia (Vyriešené inštitúciou) | Európska komisia (Nie je oprávnenie na ďalšie informácie) |

Sťažnosť sa týka opätovného vymenovania predsedu ad hoc etického výboru Komisie. Tento výbor pozostáva z troch osôb, ktoré v súčasnosti nie sú zamestnané Komisiou. Jeho úlohou je poskytovať Komisii poradenstvo v etických otázkach, ktoré vznikajú pri vykonávaní kódexu správania Komisie pre komisárov. Výbor predovšetkým radí v etických otázkach, keď si bývalý člen Komisie želá zamestnať sa.

Ombudsman poznamenal, že predseda bol v konflikte záujmov vzhľadom na to, že pred Komisiou pracoval aj ako právnik zastupujúci záujmy klientov zo súkromného sektora. Zistila, že opätovné vymenovanie predsedu Komisiou vytvorilo situáciu, v ktorej by predseda v skutočnosti rozhodoval o budúcných vyhliadkach na zamestnanie komisárov, ktorí na základe svojich súčasných pozícií mali obrovský vplyv na záležitosti veľkého významu pre súkromných klientov predsedu.

Ombudsman preto dospel k záveru, že súkromné záujmy predsedu boli také, že mohli mať negatívny vplyv na spôsob, akým vykonával svoju funkciu predsedu výboru.

Nebolo potrebné, aby ombudsman predložil Komisii akékoľvek odporúčanie, keďže Komisia nahradila predsedu pred ukončením vyšetrovania ombudsmana.

O okolnostiach, ktoré viedli k podaniu sťažnosti

1. Európska komisia je strážkyňou zmlúv. Kto stráži strážcu? Rozhodne to robia súdy EÚ a ombudsman. Komisia tiež vytvorila vlastné mechanizmy kontroly a protiváh. Jedným z takýchto mechanizmov je etický výbor ad hoc Komisie [1]. Etický výbor ad hoc, ktorý sa skladá z troch osôb, ktoré v súčasnosti v Komisii nepracujú, poskytuje Komisii stanoviská k všeobecným etickým otázkam, ktoré vznikajú v súvislosti s výkladom kódexu správania Komisie pre komisárov [2]. Etický výbor ad hoc má tiež osobitnú úlohu poskytnúť Komisii stanovisko k etickým otázkam, ktoré môžu vzniknúť, keď chce člen Komisie po odchode z Komisie nastúpiť do zamestnania. Komisia s prihliadnutím na zistenia svojho ad hoc etického výboru rozhodne, či by plánované zamestnanie mohlo narušiť integritu Komisie [3].

2. Sťažovatelia, tri mimovládne organizácie známe ako LobbyControl, Corporate Europe Observatory a Corporate Accountability International, sa 8. februára 2013 sťažovali ombudsmanovi na opätovné vymenovanie jedného z troch členov etického výboru ad hoc [4]. Vysvetlili ombudsmanovi, že 14. januára 2013 sa obrátili na Komisiu, aby vyjadrili svoje obavy z opätovného vymenovania tohto člena etického výboru ad hoc (zatiaľ čo sťažovateľ túto osobu identifikoval vo svojich verejných vyhláseniach v tejto veci, ombudsman bude túto osobu jednoducho označovať za člena A). Sťažovatelia upozornili Komisiu, že v článku 4 rozhodnutia Komisie, ktorým sa zriaďuje etický výbor ad hoc, sa uvádza, že členovia etického výboru ad hoc musia preukázať „*nezávislosť, bezchybnú evidenciu profesionálneho správania, ako aj dobrú znalosť existujúceho právneho rámca a pracovných metód Komisie*“. Sťažovatelia poznamenali, že člen A, vysokopostavený úradník Komisie na dôchodku, v súčasnosti pracuje pre významnú právnickú kanceláriu, ktorá svojim klientom ponúka lobistické služby v otázkach EÚ. Dodala, že advokátska kancelária sa nepodpísala do registra transparentnosti Komisie a Parlamentu. Sťažovatelia preto spochybnili nezávislosť a profesionálne správanie člena A a požiadali Komisiu, aby prehodnotila svoje rozhodnutie opätovne vymenovať člena A za člena jeho ad hoc etického výboru. Keď Komisia odmietla, sťažovatelia sa obrátili na ombudsmana.

Predmet vyšetrovania

3. Sťažovatelia tvrdia, že:

- Rozhodnutie Komisie opätovne vymenovať jedného z členov jej etického výboru ad hoc porušuje článok 4 rozhodnutia Komisie z roku 2003, ktorým sa zriaďuje etický výbor ad hoc.
- Činnosť etického výboru ad hoc nie je dostatočne transparentná.

4. Sťažovatelia tvrdia, že:

- Komisia by mala zrušiť uvedené opätovné vymenovanie a vymenovať náhradníka, ktorý spĺňa a zdá sa, že spĺňa požiadavku nezávislosti.
- Komisia by mala zaviesť proaktívnu politiku transparentnosti: a) zverejňovanie životopisov a vyhlásení o záujmoch členov etického výboru ad hoc online, ako je to v prípade osobitných poradcov Komisie; b) zlepšenie transparentnosti na internete, pokiaľ ide o členov etického výboru ad hoc, ako aj jeho rozhodnutia.
- S cieľom zabezpečiť, aby rozhodnutia o etike komisárov boli skutočne nezávislé, by Komisia mala v dlhodobom horizonte zriadiť nezávislú etiku so širším a lepšie vymedzeným mandátom

ako existujúci výbor, ktorý sa zaoberá predovšetkým otázkami po skončení zamestnania. Tento výbor by mal byť úplne nezávislý a mal by byť zložený z odborníkov na etiku verejnej správy.

Vyšetrovanie

5. Sťažovatelia predložili sťažnosť ombudsmanovi 8. februára 2013. Ombudsman požiadal Komisiu, aby do 30. júna 2012 predložila stanovisko k sťažnosti. Ombudsman vo svojom liste, ktorým sa začalo vyšetrovanie, požiadal Komisiu, aby sa vyjadrila k týmto otázkam:

1) Člen A spĺňa potrebné kritériá článku 4 rozhodnutia Komisie z roku 2003 o zriadení ad hoc etického výboru, v ktorom sa uvádza, že vymenovanie členov si vyžaduje ich „nezávislosť, bezchybnú evidenciu profesionálneho správania, ako aj dobrú znalosť existujúceho právneho rámca a pracovných metód Komisie“. Ombudsmanka konkrétne požiadala Komisiu, aby zvažila:

a) potrebu zvážiť možný výskyt konfliktov záujmov, pokiaľ ide o tohto člena etického výboru ad hoc;

b) skutočnosť, že právnická osoba, pre ktorú pracuje, sa nezapísala do registra transparentnosti;

c) jeho nezávislosť pri posudzovaní možných konfliktov záujmov týkajúcich sa bývalých komisárov;

d) nedostatok informácií Komisie týkajúcich sa totožnosti klientov uvedenej advokátskej kancelárie.

2) Či činnosť ad hoc etického výboru a záujmy jeho členov sú dostatočne transparentné.

3) Či by Komisia mala zriadiť nezávislý etický výbor so širším a lepšie vymedzeným mandátom ako existujúci výbor, ktorý sa zaoberá predovšetkým otázkami po skončení zamestnania.

6. Sťažovatelia sa 8. mája 2013 obrátili na ombudsmanku, aby nastolili dve ďalšie otázky týkajúce sa vyšetrovania, a to:

1) úlohu, ktorú člen A údajne zohrával pri vyšetrovaní úradu OLAF, ktoré viedlo k odstúpeniu komisára Dalliho z Komisie;

2) Sťažovateľ takisto uviedol, že sa dozvedel, že poslanec A poskytuje tabakovému priemyslu poradenstvo ako právnik. Sťažovatelia uvádzajú, že ide o porušenie vykonávacích usmernení článku 5 ods. 3 Rámcového dohovoru WHO o kontrole tabaku.

7. Ombudsman potom upozornil Komisiu na tieto ďalšie otázky a požiadal ju, aby sa nimi zaoberala vo svojom stanovisku.

8. Komisia 23. júla 2013 predložila svoje stanovisko ombudsmanovi. Ombudsman postúpil stanovisko Komisie sťažovateľom. Pripomienky k tomuto stanovisku predložili ombudsmanovi 15. septembra 2013.
9. Ombudsmanka zaslala 26. novembra 2013 podpredsedovi Komisie Šefčovičovi list, v ktorom načrtla dôvody, ktoré by mohli podporiť možný budúci návrh odporúčania, adresovaný Komisii, v ktorom žiada o nahradenie poslanca A.
10. Dňa 18. decembra 2013 Komisia vo svojom poludňajšom tlačovom brífingu uviedla, že sa rozhodla nahradiť člena A ako člena etického výboru ad hoc.

Analýza a závery ombudsmana

A. Allegácia a súvisiace tvrdenie týkajúce sa opätovného vymenovania člena A do etického výboru ad hoc

Argumenty predložené ombudsmanovi

11. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti ombudsmanovi tvrdili, že rozhodnutie Komisie opätovne vymenovať člena A do etického výboru ad hoc bolo v rozpore s článkom 4 rozhodnutia Komisie z roku 2003, ktorým sa zriaďuje etický výbor ad hoc, v ktorom sa uvádza, že vymenovanie členov si vyžaduje „nezávislosť, bezchybný záznam profesionálneho správania, ako aj dobrú znalosť existujúceho právneho rámca a pracovných metód Komisie“. Sťažovatelia tvrdili, že poslanec A nemá úroveň nezávislosti ani bezchybný záznam profesionálneho správania potrebný na splnenie týchto kritérií.
12. Sťažovatelia poznamenali, že poslanec A je v súčasnosti podnikovým právnikom/lobista vo významnej nadnárodnej advokátskej kancelárii. Dodali, že webová stránka advokátskej kancelárie, v ktorej pracuje, informuje potenciálnych klientov o tom, že advokátska kancelária ponúka „zmes právnych a politických odborných znalostí“ a že advokátska kancelária môže pomáhať pri „prístupovaní k vláde alebo inštitúciám EÚ... pri poskytovaní poradenstva v oblasti parlamentného a politického procesu a pri navrhovaní a predkladaní pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov k navrhovaným právnym predpisom“. Webová stránka advokátskej kancelárie tiež označila člena A za špecializáciu na politiky Európskej komisie, právo Spoločenstva a právo hospodárskej súťaže, obchod, bankovníctvo, dane a vzťahy s vládou a verejnú politiku. Sťažovateľ tvrdil, že pojmy „vládne vzťahy a verejná politika“ sú synonymom lobistických služieb.
13. Sťažovatelia dodali, že keď v roku 2007 poslanec A opustil svoju funkciu v Komisii, aby pracoval pre advokátsku kanceláriu, Komisia udelila súhlas s jeho presťahovaním do advokátskej kancelárie pod podmienkou, že nebude lobať bývalým kolegom ani sa nebude zaoberať prípadmi týkajúcimi sa jeho predchádzajúceho oddelenia počas jedného roka.

Sťažovatelia tiež poznamenali, že advokátska kancelária, v ktorej pracuje člen A, sa nezaregistrovala v dobrovoľnom registri transparentnosti EÚ napriek tomu, že ponúka lobistické služby. Podľa sťažovateľov to znamená, že nie je možné zistiť, pre ktorých klientov pracuje poslanec A a jeho kolegovia. Sťažovatelia potom dospeli k záveru, že skutočnosť, že poslanec A pracuje pre advokátsku kanceláriu, ktorá ponúka lobistické služby, ale ktorá sa nepodpísala do registra transparentnosti, spochybňuje, či poslanec A má „nevhodný záznam o profesijnom správaní“ v súvislosti s etikou a lobovaním.

14. Sťažovatelia uviedli príklady stretnutia člena A s úradníkmi právneho servisu Komisie v septembri 2011 a septembri 2012 s cieľom zastupovať záujmy tabakovej spoločnosti. Sťažovatelia informovali ombudsmana, že Komisia napísala sťažovateľom a trvala na tom, že kontakty člena A s právnym servisom Komisie sa obmedzujú na právne otázky týkajúce sa „smernice o tabaku“, a že v dôsledku toho tieto kontakty nepredstavujú „lobing“. Sťažovatelia v tejto súvislosti poznamenali, že právne odborné znalosti sa vyžadujú a používajú pri lobovaní po celú dobu a používanie právneho jazyka alebo argumentovanie o výklade právneho textu je spoločnou lobistickou stratégiou.

15. Sťažovatelia tvrdili, že úloha poslanca A, ktorý zastupuje tabakovú spoločnosť (a iných korporátnych klientov), vyvoláva pochybnosti o jeho nezávislosti a jeho schopnosti dôkladne posúdiť potenciálne konflikty záujmov a posúdiť, či sú bývalí komisári, ktorí sa presúvajú do zamestnania v lobingu v súkromnom sektore, alebo nie, či by sa mali uložiť podmienky a obmedzenia, a ak áno, ktoré z nich. Sťažovatelia tvrdili, že pokiaľ ide o úlohu v etickom poradnom orgáne, ktorého integrita a transparentnosť sú prvoradé pre dôveru verejnosti v Európsku komisiu, obzvlášť dôležité je zdanie konfliktu záujmov. Podľa sťažovateľa je rozumné považovať za „vysoko pozoruhodné“, že poslanec A môže zmeniť úlohy člena A zo svojej úlohy v etickom výbore ad hoc na úlohu zastupovania súkromných klientov v záležitostiach týkajúcich sa EÚ. Určite vyvoláva otázky o nezávislosti člena A ako „najvyššieho etického poradcu EÚ“.

16. Sťažovatelia uviedli, že vzhľadom na to, že nie je možné, aby neexistoval žiadny iný údaj s príslušnými odbornými znalosťami, ale bez takejto spornej nezávislosti a profesionálneho správania, ktorý by mohol byť v ad hoc etickom výbore, nebolo obhájiteľné opätovne vymenovať člena A do tohto stanoviska.

17. Sťažovatelia potom uviedli, že hoci etický výbor ad hoc ešte nebol požiadaný o posúdenie iných etických otázok, než je otázka zamestnania komisárov po skončení pracovného pomeru, neznamená to, že nemá potenciál tak urobiť. Uviedli napríklad, že ak by sa otázky, ktoré viedli k odstúpeniu komisára Dalliho, presunuli na etický výbor ad hoc, a nie na úrad OLAF, poslanec A, osoba, ktorá zastupuje tabakovú spoločnosť, by posudzoval prípad, ktorý sa zameriava na to, čo sťažovateľ označuje ako „pohoršenie lobovania v odvetví tabaku“. Uviedli, že v každom prípade, ak sa Komisia rozhodne využiť možnosť požiadať ad hoc etický výbor o radu v širších etických otázkach (konkrétne v prípadoch, ktoré sa netýkajú len konfliktu záujmov po skončení zamestnania), nezávislosť poslanca A sa okamžite stane problémom, najmä pokiaľ nie je jasné, kto sú klientmi poslanca A a advokátskej kancelárie, pre ktorú pracuje.

18. Sťažovatelia potom trvali na tom, aby Komisia posúdila člena A z hľadiska možných

konfliktov záujmov. Bez toho, aby sme vedeli, koho záujmy zastupuje člen A ako právnik alebo lobista, nie je jasné, ako to Komisia mohla urobiť.

19. Sťažovatelia tiež poznamenali, že Komisia reagovala na ich obavy tým, že uviedla:

„Činnosť člena A ako právneho zástupcu v, advokátskej kancelárii poskytujúcej služby okrem iného v oblasti európskeho práva, nemá vplyv na jeho nezávislosť člena etického výboru ad hoc. Skutočnosť, že [veľká tabaková spoločnosť] je jedným z mnohých klientov [názov advokátskej kancelárie] a že [člen A] poskytol právne poradenstvo tejto spoločnosti, nemá vplyv na nezávislosť ad hoc etického výboru ani na nezávislosť [člena A] pri výkone jeho mandátu člena tohto výboru. Pri poskytovaní právneho poradenstva spoločnostiam je [člen A] viazaný uplatniteľnými pravidlami, ktoré sa vzťahujú na právnické povolanie. Keď pôsobí ako člen výboru a spolu s ostatnými členmi prispieva k stanoviskám, ktoré sa majú predkladať Komisii, koná úplne nezávisle. Mandáty členov výboru sa predĺžili z dôvodu ich dôkladnej znalosti inštitúcií EÚ a ich predchádzajúceho preukázania nezávislosti v tejto úlohe. Komisia je presvedčená, že ak by ktorýkoľvek člen výboru čelil riziku konfliktu záujmov, ktorý by narušil jeho nezávislosť pri výkone jeho mandátu, tento člen by okamžite informoval ostatných členov výboru a Komisiu s cieľom chrániť jeho nestrannosť a nezávislosť.“

20. Sťažovatelia tvrdili, že z tejto odpovede vyplýva, že Komisia sa v plnej miere spolieha na „predpokladanú integritu“ členov etického výboru ad hoc, čo je presne otázne. Tvrdili, že preto nepovažujú túto odpoveď za primeranú.

21. Okrem toho v súvislosti s vyhlásením v odpovedi Komisie, pokiaľ ide o „predchádzajúce preukázanie nezávislosti“ členmi ad hoc etického výboru, sťažovatelia poukázali na to, že ad hoc etický výbor pod vedením člena A počas predchádzajúceho trojročného funkčného obdobia neprijal taký prísny prístup k regulácii prípadov otáčavých dverí, ktorý by odôvodňoval takéto tvrdenie.

22. Okrem toho v súvislosti s vyhlásením v odpovedi Komisie, že členovia ad hoc etického výboru „by okamžite informovali ostatných členov výboru a Komisiu, ak by čelili riziku konfliktu záujmov“, sťažovatelia uviedli, že nie je jasné, či ide len o optimistický predpoklad alebo či existujú vnútorné pravidlá, ktoré stanovujú, kedy a ako to musia členovia urobiť. Sťažovatelia uviedli, že nie je jasné, či k tomu niekedy došlo za deväť rokov od zriadenia ad hoc etického výboru. Ak nie, vyhlásenie Komisie nie je ani zďaleka upokojujúce. Dodali, že spoliehanie sa na dobrovoľnú iniciatívu členov ad hoc etického výboru je určite nedostatočné na to, aby sa zabránilo riziku konfliktu záujmov a zabezpečila nezávislosť členov etického výboru ad hoc.

23. Sťažovatelia tiež poukázali na otázku, ktorú položili Komisii, pokiaľ ide o to, či člen A vo svojej úlohe člena Etického výboru ad hoc informoval o akýchkoľvek rozhodnutiach týkajúcich sa bývalých komisárov, ktorí sa presťahovali do spoločností, ktoré boli klientmi advokátskej kancelárie, v ktorej člen A pracoval. Podľa sťažovateľa by to pre člena A predstavovalo jasný konflikt záujmov. Komisia však uviedla, že „nemá žiadne informácie týkajúce sa totožnosti akejkoľvek advokátskej kancelárie poskytujúcej poradenstvo spoločnostiam, ktoré môžu zamestnávať bývalých komisárov“. Poznamenali tiež, že „skutočnosť, že jeden zo súkromných

subjektov, pre ktoré v súčasnosti pracuje bývalý komisár, môže byť klientom jednej alebo druhej advokátskej kancelárie, nepredstavuje riziko konfliktu záujmov alebo nezlučiteľnosti, pokiaľ ide o povinnosti vyplývajúce zo zmluvy alebo kódexu správania komisárov.“ Sťažovatelia uviedli, že sa domnievajú, že to nie je uspokojivá odpoveď. Je zrejmé, že ak sa chce komisár presťahovať do spoločnosti, ktorá je súkromným klientom spoločnosti, pre ktorú člen A pracuje, existuje prima facie riziko konfliktu záujmov.

24. Sťažovatelia sa 8. mája 2013 obrátili na ombudsmanku, aby nastolili ďalšie otázky týkajúce sa vyšetrovania ombudsmanky. Ombudsman potom upozornil Komisiu na tieto ďalšie otázky a požiadal ju, aby sa nimi zaoberala vo svojom stanovisku. Stručne povedané, sťažovatelia informovali ombudsmana o tom, že z uniknutej správy úradu OLAF o otázkach, ktoré viedli k odstúpeniu bývalého komisára Dalliho, sa objavili ďalšie dôkazy, čo dodalo k obavám, že členstvo člena A v ad hoc etickom výbore je politicky neudržateľné a morálne neprijateľné. Uviedli, že zo správy úradu OLAF vyplýva, že sťažnosť podnietila vyšetrovanie úradu OLAF ako tabaková spoločnosť, ktorá podala sťažnosť Európskej komisii, a že tejto tabakovej spoločnosti pomáhal člen A (ktorý v tejto súvislosti nadviazal kontakt s vysokopostaveným úradníkom Komisie). Sťažovatelia preto tvrdia, že poslanec A zohrával kľúčovú úlohu v udalostiach, ktoré viedli k odstúpeniu bývalého komisára Dalliho. Táto úloha, ako uviedli, ilustruje neprijateľný konflikt záujmov nasledujúcimi spôsobmi.

25. Sťažovatelia poznamenali, že tabaková spoločnosť sa obrátila na člena A so žiadosťou o radu o tom, ako riešiť túto záležitosť, keďže bola klientom poslanca A. V ich mene sa potom poslanec A obrátil na vysokopostaveného úradníka, ktorý následne postúpil sťažnosť úradu OLAF. Počas tohto obdobia sedel člen A v ad hoc etickom výbore, ktorý je poverený nielen poskytovaním poradenstva o tom, že komisári prijímajú pracovné ponuky po odchode z Komisie, ale môže ho požiadať aj predseda Komisie, aby poskytol stanoviská k všetkým všeobecným etickým otázkam týkajúcim sa výkladu kódexu správania komisárov. Je preto možné, že navrhovatelia tvrdili, že predseda Komisie mohol postúpiť sťažnosť tabakovej spoločnosti ad hoc etickému výboru. Tým by sa poslanec A dostal do absurdného konfliktu záujmov.

26. Sťažovatelia tvrdili, že informácie o úlohe člena A v prípade (čo nazývajú sťažovatelia) „Dalli aféra“, ktoré sa odhalili v uniknutej správe úradu OLAF, poukazujú na počiatkové obavy sťažovateľov, že pokiaľ ide o etický poradný orgán, ktorého integrita a transparentnosť sú prvoradé pre dôveru verejnosti v Komisiu, obzvlášť dôležité je zdanie konfliktu záujmov. Dodali, že keďže poslanec A pracuje pre lobistickú/právnickú firmu s nezverejnenými korporátnymi klientmi, jeho nezávislosť je zásadne otázná, rovnako ako jeho schopnosť primerane poskytovať Komisii poradenstvo o konfliktoch záujmov v prípadoch otáčavých dverí a vo všetkých všeobecných etických otázkach týkajúcich sa výkladu kódexu správania komisárov. V tejto súvislosti sťažovatelia opäť požadovali, aby Komisia zrušila opätovné vymenovanie člena A do etického výboru ad hoc.

27. Keď sťažovatelia upozornili Komisiu na obavy vyplývajúce z uniknutej správy úradu OLAF, Komisia odpovedala sťažovateľom priamo 19. júna 2013. Sťažovatelia poskytli ombudsmanovi kópiu listu Komisie, ktorý bol pridaný do spisu ombudsmana. V tomto liste Komisia uviedla, že

člen A zohral „žiadnu úlohu“ vo vyšetrovaní úradu OLAF, ktoré sa týkalo bývalého komisára Dalliho. Komisia uviedla, že člen A sa v máji 2012 obrátil na vysokopostaveného úradníka Komisie, aby sa spýtal, ako by tabaková spoločnosť mohla oficiálne informovať Komisiu o svojich obavách. Od tej doby sa členské štáty Komisie, člen A, do tejto záležitosti nezapojili. Komisia uviedla, že nemá vplyv na jeho úlohu člena etického výboru ad hoc ani s ňou nesúvisí a neexistuje dôvod ho opätovne vymenovať. Komisia ďalej uviedla, že etický výbor ad hoc má osobitnú úlohu, ktorou je poskytovať poradenstvo v oblasti zamestnanosti, ktorú komisári prijímajú na určité obdobie po odchode z Komisie, a všeobecných etických otázok súvisiacich s kódexom správania komisárov. Ďalej uviedla, že keď Komisia dostala sťažnosť tabakovej spoločnosti, bola zaslaná OLAF-u, ktorý bol príslušným orgánom na vybavovanie takýchto sťažností. Komisia tvrdí, že takéto záležitosti by nikdy neboli postúpené etickému výboru ad hoc. Otázka možného konfliktu záujmov sa teda nikdy nevyskytla. Komisia na záver uviedla, že nemá v úmysle odvolať vymenovanie člena A do etického výboru ad hoc.

28. Komisia vo svojom stanovisku zaslanom ombudsmanovi najprv potvrdila všetky pripomienky generálneho tajomníka Komisie vo svojej odpovedi jednému zo sťažovateľov z 28. januára 2013. Následne vypracovala určitý počet bodov, ako to požadoval európsky ombudsman.

29. Pokiaľ ide o stanovisko Komisie k potrebe zabrániť vzniku konfliktu záujmov v súvislosti s členom A, Komisia uviedla, že je odhodlaná podporovať etiku a transparentnosť. Dodala, že zaviedla politiku na účinné riadenie otázky konfliktov záujmov a predchádzanie vzniku konfliktov záujmov. Komisia však nesúhlasí s obavami sťažovateľa v súvislosti s možným výskytom konfliktu záujmov, ktorý sa týka ktoréhokoľvek z troch členov etického výboru ad hoc.

30. Komisia poznamenala, že sťažovatelia sa domnievajú, že sa zdá, že etický výbor ad hoc nespĺňa potrebné požiadavky na nezávislosť. Komisia však trvala na tom, že sťažovatelia neposkytujú žiadnu presnú skutočnosť podporujúcu ich posúdenie/podozrenie. Na to, aby došlo ku zdaneniu konfliktu záujmov, Komisia tvrdila, že by bolo potrebné uviesť, v akej situácii a v akom rozsahu by takýto zdanenie konfliktu záujmov existovalo. Sťažovateľ neposkytol žiadny faktický prvok na odôvodnenie skutočného alebo zjavného konfliktu záujmov v súvislosti so situáciami posudzovanými ad hoc etickým výborom a so svojimi stanoviskami týkajúcimi sa činností bývalých komisárov po skončení funkčného obdobia.

31. Okrem toho uviedla, že kariéra a profil troch osobností vybraných za členov etického výboru ad hoc sú nad akýmkoľvek podozrením. Komisia uviedla, že nemôže akceptovať názor sťažovateľov, ktorým je spochybniť bezúhonnosť členov etického výboru ad hoc [5] a ktorý sa odvoláva na vznik konfliktu záujmov bez toho, aby predložila opodstatnený argument. Komisia preto odmieta to, čo považuje za zmätok sťažovateľa medzi bezúhonnosťou člena etického výboru ad hoc a tým, že môže určitým klientom poskytovať právne poradenstvo.

32. Pokiaľ ide o stanovisko Komisie, pokiaľ ide o skutočnosť, že advokátska kancelária, pre ktorú pracuje člen A, sa nezapísala do registra transparentnosti, Komisia uviedla, že Komisia aj Európsky parlament nabádajú tých, ktorí sa chcú zapojiť do európskeho rozhodovacieho procesu, aby sa dobrovoľne zaregistrovali v registri transparentnosti. Registrácia v registri

transparentnosti však nie je povinná. Preto skutočnosť, že advokátska kancelária sa nezaregistrovala, sama osebe nemožno považovať za spochybňujúcu nezávislosť a integritu právnikov pracujúcich pre tieto advokátske kancelárie.

33. Pokiaľ ide o stanovisko Komisie, pokiaľ ide o nezávislosť člena A pri posudzovaní potenciálnych konfliktov záujmov týkajúcich sa bývalých komisárov, Komisia uviedla, že etický výbor ad hoc je trojčlenný orgán, ktorý pracuje kolegiálnym spôsobom a ktorého úlohou je v podstate posúdiť zlučiteľnosť so zmluvou a s kódexom správania komisárov plánovaných činností bývalých komisárov po skončení funkčného obdobia. Komisia sa domnieva, že (sťažovatelia) nepredložili žiadne podklady na potvrdenie existencie skutočných alebo zjavných konfliktov záujmov, pokiaľ ide o situácie, ktoré posúdil etický výbor ad hoc, a jeho stanoviská týkajúce sa činností bývalých komisárov po skončení funkčného obdobia.

34. Komisia ďalej uviedla, že členovia ad hoc etického výboru konajú úplne nezávisle a prispievajú k analýze a stanoviskám ad hoc etického výboru s prihliadnutím len na právomoci ad hoc etického výboru a potrebu posúdiť zlučiteľnosť činností bývalých komisárov na poštu so zmluvami a kódexom správania komisárov. Neexistuje žiadna súvislosť, ani zásah medzi konaním Etickej komisie ad hoc a akoukoľvek profesijnou činnosťou poskytujúcou právne poradenstvo klientom advokátskej kancelárie ako advokát.

35. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľov, že Komisii chýbali informácie o totožnosti klientov advokátskej kancelárie, v ktorej člen A pracoval, Komisia uviedla, že nevidí dôvod na obavy spojené so skutočnosťou, že nie je informovaná o totožnosti klientov uvedenej advokátskej kancelárie. Uviedla, že ako už Komisia vysvetlila sťažovateľovi, riziká konfliktu záujmov, ktoré treba vylúčiť, pokiaľ ide o činnosti vyslaných komisárov, sa týkajú bývalých portfólií Commissioners. Skutočnosť, že jeden zo súkromných subjektov, pre ktoré v súčasnosti pracuje bývalý komisár, môže byť klientom jednej alebo druhej advokátskej kancelárie, nepredstavuje riziko konfliktu záujmov alebo nezlučiteľnosti, pokiaľ ide o povinnosti vyplývajúce zo zmluvy alebo kódexu správania komisárov. Okrem toho sťažovatelia považujú toto tvrdenie za hypotetickú možnosť bez toho, aby poskytli konkrétny prvok, ktorý by mohol preukázať konkrétny konflikt, pokiaľ ide o tohto člena etického výboru ad hoc.

36. Sťažovatelia vo svojich pripomienkach k stanovisku Komisie najprv zopakovali, že ich sťažnosť sa týka predovšetkým požiadavky, aby členovia etického výboru ad hoc boli nezávislí a mali bezchybnú evidenciu profesionálneho správania. Sťažovateľ sa domnieva, že opätovné vymenovanie člena A porušilo túto požiadavku.

37. Sťažovateľ potom objasnil, že jeho sťažnosť sa týka len jedného člena výboru, poslanca A, nie etického výboru ad hoc ako celku [6] .

38. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že v súlade s definíciou OECD „konflikt záujmov“ [7] by sa malo riešiť riziko konfliktu záujmov. V tejto súvislosti nie je relevantnou otázkou vyžadovať dôkaz o tom, že k určitej forme zneužitia skutočne došlo. Inými slovami, je vhodný preventívny prístup ku konfliktom záujmov. V prípade orgánu, akým je napríklad etický výbor ad hoc, by Komisia mala zaujať obzvlášť nízkorizikový preventívny prístup ku konfliktom záujmov.

39. Sťažovatelia ďalej uviedli, že profesijná úloha poslanca A je nezlučiteľná s jeho úlohou v ad hoc etickom výbore. Trvali na tom, že inherentné riziko konfliktu záujmov vzniká, keď člen A vykonáva obe tieto úlohy. Člen A preto nie je vhodným kandidátom na členstvo v ad hoc etickom výbore.

40. Sťažovatelia uviedli, že sa nepokúsili poskytnúť, ani sa domnievajú, že nie je potrebné poskytnúť žiadnu presnú skutočnosť, ktorá by preukazovala konkrétny prípad konfliktu záujmov, pokiaľ ide o situácie, ktoré hodnotil poslanec A, alebo poskytnuté stanoviská, zatiaľ čo je súčasťou etického výboru ad hoc. Sťažovatelia trvali na tom, že inherentné riziko konfliktu záujmov vzniká vtedy, keď poslanec A, ktorý pracuje v advokátskej kancelárii špecializujúcej sa na „vládne vzťahy“, a ktorý zastupuje záujmy korporátnych klientov svojim bývalým kolegom v Komisii, je tiež poverený posudzovaním rizika konfliktu záujmov pri prechode komisárov na pracovné miesta v priemysle alebo lobovaní.

41. Okrem toho sťažovatelia uviedli, že Komisia predkladá názor, že vzhľadom na to, že neexistujú preukázané skutočnosti preukazujúce skutočný konflikt záujmov, vzhľad jedného z nich nemôže existovať. Sťažovatelia trvajú na tom, že ide o neprimerane obmedzujúce dôkazné bremeno. Z pohľadu verejnej tlače, ako aj občanov EÚ, ktorí vyjadrili svoju nedôveru pri opätovnom vymenovaní poslanca A, sa zdá, že existuje celkom zjavné riziko konfliktu záujmov, keď je korporátny právnik/lobista, o ktorom je známe, že sa stretáva so svojimi bývalými kolegami z Komisie v mene klientov, vymenovaný do etického výboru povereného posudzovaním etických dôsledkov prípadov otáčavých dverí (a ďalej).

42. Zdá sa, že aj právna perspektíva vedie k tomuto záveru, ako uviedli sťažovatelia. V roku 2008 Komisia v súlade s článkom 16 služobného poriadku o predchádzaní konfliktu záujmov po skončení zamestnania uložila určité obmedzenia týkajúce sa presunu pracovného miesta poslanca A do významnej advokátskej kancelárie, a to nezasahovať do žiadnej záležitosti alebo spisu, ktorým sa zaoberal útvár poslanca A v Komisii, zatiaľ čo člen A bol zodpovedný za túto službu, a zdržať sa žiadneho profesionálneho kontaktu s bývalými kolegami počas obdobia jedného roka. Je zrejmé, že podľa sťažovateľov boli tieto obmedzenia uložené, pretože Komisia uznala, že existuje riziko, že jeho nové zamestnanie v hlavnej advokátskej kancelárii by vytvorilo konflikt s oprávnenými záujmami Komisie.

43. Pokiaľ ide o poznámku Komisie, že „... kariéra a profil troch osobností vybraných za členov ad hoc etického výboru sú nad akýmkoľvek podozrením a Komisia nemôže akceptovať postoj sťažovateľa k spochybňovaniu ich bezúhonnosti...“, sťažovatelia uviedli, že sa domnievajú, že členovia ad hoc etického výboru sú nejakým spôsobom „nad akýmkoľvek podozrením“, mimoriadne prekvapujúco a ťažko sa obhajujú. Ak by sa Komisia mohla spoliehať len na morálnu nemožnosť jednotlivca, t. j. na to, že osoba môže byť „nad akýmkoľvek podozrením“, potom by neboli potrebné žiadne pravidlá alebo usmernenia pre členstvo v etickom výbore. Sťažovatelia potom trvali na tom, že ich sťažnosť sa týka vhodnosti opätovného vymenovania pána poslanca A do etického výboru ad hoc a že Komisia tým porušila pravidlá členstva ad hoc etického výboru.“ Ich sťažnosť nie je, ako trvali, na osobných etických povereniach poslanca A.

44. Pokiaľ ide o názor Komisie, že členovia ad hoc etického výboru konajú úplne nezávisle a prispievajú k analýze a stanoviskám ad hoc etického výboru len vzhľadom na právomoci ad hoc etického výboru a potrebu posúdiť zlučiteľnosť činností bývalých komisárov po skončení funkčného obdobia so zmluvami a kódexom správania komisárov a že neexistuje žiadna súvislosť ani zásah medzi konaním ad hoc etického výboru a akoukoľvek profesijnou činnosťou poskytujúcou právne poradenstvo klientom advokátskej kancelárie, sťažovatelia poznamenali, že tieto názory sa opäť zdajú byť založené na presvedčení, že poslanec A je morálne nespochybniteľný. Komisia jednoducho tvrdí, že člen A koná úplne nezávisle bez ohľadu na iné záujmy. Sťažovatelia sa pýtali, na akom základe si to Komisia môže byť istá? Vyšetřila Komisia všetky stanoviská ad hoc etického výboru podrobne a porovnala ich s úplným zoznamom klientov advokátskej kancelárie člena A, aby zistila, že nedochádza k prekývaniu?

45. Sťažovatelia tiež poznamenali, že samotná Komisia odhalila, že člen A sa dvakrát stretol s právnym servisom, aby predložil právne názory na navrhovanú smernicu o tabakových výrobkoch, pričom ako klient má tabakovú firmu. Sťažovatelia pritom uviedli, že poslanec A predložil právny názor na konkrétny návrh zákona verejnemu politickému orgánu v mene klienta s hlbokými obchodnými záujmami v obsahu tejto konkrétnej smernice. Sťažovatelia potom trvali na tom, že každý právnik alebo osoba oboznámená s právnym systémom alebo svetom tvorby politiky vie, že zmluva aj judikatúra sú otvorené rôznym a často protichodným právnym výkladom. A súčasťou toho, čo advokátska kancelária A robí, je ponúkať a poskytovať tieto druhy lobistických služieb klientom, pričom sa na tieto služby odkazuje ako na „vládne vzťahy“ a „verejnú politiku“ (na ktoré sa člen A špecializuje). Medzi tieto služby patrí ponuka na zastupovanie právneho výkladu existujúceho alebo navrhovaného zákona verejným činiteľom, ktorý je priaznivý pre záujmy korporátneho klienta. Príslušná advokátska kancelária propaguje tento druh služby na svojej webovej stránke „Stratégia politickej advokácie“, ktorá hovorí potenciálnym klientom „možno čeliť vyhliadke na regulačný vývoj alebo politické rozhodnutie, ktoré ohrozuje samotnú povahu vášho podnikania“ a že príslušná advokátska kancelária môže pomôcť pri „formovaní práva a politiky, ako sa vyvíja“ prostredníctvom „prístupovania k vláde alebo inštitúciám EÚ“.

46. Sťažovatelia sa tiež vyjadrili k názoru Komisie, že člen A nezohral žiadnu úlohu pri začatí vyšetrovania úradu OLAF týkajúceho sa bývalého komisára Dalliho. Sťažovatelia poznamenali, že podľa správy úradu OLAF tabaková spoločnosť, ktorá informovala Komisiu o svojich obavách týkajúcich sa bývalého komisára Dalliho, svedčila, že „kontaktovala člena A (názov advokátskej kancelárie) s cieľom získať poradenstvo. Na našu žiadosť kontaktoval (vyšší úradník Komisie) a my sme predložili písomnú správu o tejto záležitosti.“ To znamená, že tabaková spoločnosť kontaktovala poslanca A ako právnik/lobistu. Uviedli, že vyvodzujú tento záver z toho dôvodu, že pre veľkú spoločnosť nie je obvyklé, aby dostávala bezplatné poradenstvo od nadnárodných právnických firiem; zvyčajne ako klient by takáto spoločnosť hľadala a dostávala takéto poradenstvo.

47. Sťažovatelia v zhrnutí svojho stanoviska uviedli, že neveria, že stanovisko Komisie vyvrátilo body a argumenty uvedené v ich sťažnosti. Podľa ich názoru je ich sťažnosť v celom rozsahu. Trvali na tom, že nie je vhodné, aby bývalý úradník Komisie, ktorý teraz zastupuje záujmy korporátnych klientov, poskytoval poradenstvo o etických dôsledkoch činností komisárov po

skončení funkčného obdobia. Vzhľadom na jeho konkurenčné úlohy trvali na tom, že členstvo člena A v etickom výbore ad hoc predstavuje inherentné riziko konfliktu záujmov.

Posúdenie ombudsmana

48. Ombudsman najprv poznamenáva, že sťažovateľ nespochybňuje osobné etické poverenia poslanca A (pozri bod 43 vyššie). Ombudsmanka tiež trvá na tom, že jej vyšetrowanie sa netýka osobných etických poverení poslanca A. Ako bude zrejmé z analýzy uvedenej ďalej, osobné etické poverenia poslanca A sú pre analýzu tejto otázky irelevantné.

49. V článku 4 rozhodnutia Komisie, ktorým sa zriaďuje etický výbor ad hoc, sa uvádza, že vymenovanie členov etického výboru ad hoc si vyžaduje ich „*nezávislosť, bezchybnú evidenciu profesionálneho správania, ako aj dobrú znalosť existujúceho právneho rámca a pracovných metód Komisie*“. [8] Je povinnosťou Komisie zabezpečiť, aby všetci členovia etického výboru ad hoc splňali tieto kritériá.

50. Koncepcia nezávislosti, ako sa používa v rozhodnutí Komisie o zriadení etického výboru ad hoc, zahŕňa potrebu zabezpečiť, aby sa všetci členovia etického výboru ad hoc neocitli v konflikte záujmov.

51. OECD definovala konflikt záujmov ako „*konflikt medzi verejnými povinnosťami a súkromnými záujmami verejného činiteľa, v ktorom má verejný činiteľ súkromné záujmy, ktoré by mohli nenáležite ovplyvniť výkon jeho oficiálnych povinností a zodpovedností*“. ombudsman považuje túto definíciu za vhodnú na účely tohto vyšetrowania. Poznamenáva, že pojem „verejný úradník“ by sa mal chápať tak, že sa vzťahuje na členov ad hoc etického výboru, keď vykonávajú svoju úlohu členov etického výboru ad hoc.

52. Ombudsmanka poznamenáva, že Komisia tvrdila (pozri bod 30 vyššie), že na to, aby bolo tvrdenie sťažovateľa trvalé, by bolo potrebné uviesť „v akej situácii“ a „v akom rozsahu“ by takýto konflikt záujmov existoval. Ďalej dodala, že sťažovateľ neposkytol žiadny faktický prvok na odôvodnenie skutočného alebo zjavného konfliktu záujmov.

53. Ombudsman v prvom rade zdôrazňuje, že konflikt záujmov týkajúci sa člena etického výboru ad hoc by bol problematický bez ohľadu na jeho rozsah.

54. Pokiaľ ide o situácie, v ktorých by takýto konflikt záujmov existoval, ombudsman poznamenáva, že sťažovateľ tvrdí, že poslanec A ako právnik hlavnej advokátskej kancelárie koná ako „lobista“. Komisia spochybňuje tento opis práce člena A. Ombudsman však poznamenáva, že bez ohľadu na to, či pojem „lobista“ možno použiť na opis práce poslanca A, je nesporné, že poslanec A zastupuje súkromné záujmy pri kontaktovaní Komisie. Ombudsmanka poznamenáva, že sťažovatelia uviedli príklady stretnutia člena A s úradníkmi právneho servisu Komisie v septembri 2011 a septembri 2012 zastupujúcich záujmy tabakovej spoločnosti. Komisia nespochybňuje toto faktické tvrdenie, ale jednoducho trvá na tom, že kontakty člena A s právnym servisom Komisie boli obmedzené na právne otázky týkajúce sa

„smernice o tabaku“, a že v dôsledku toho tieto kontakty nepredstavovali „lobing“. Stručne povedané, je nesporné, že člen A kontaktoval útvary Komisie „zastupujúce“ záujmy súkromných subjektov pred Komisiou.

55. Aj keď sa takáto (právna) reprezentatívna práca poslanca A nenazýva lobovaním, je problematická z nasledujúcich dôvodov.

56. Ombudsmanka opäť poznamenáva, že ku konfliktu záujmov dochádza v prípade „konfliktu medzi verejnými úlohami a súkromnými záujmami verejného činiteľa, v ktorom má verejný činiteľ súkromné záujmy, ktoré by mohli neprimerane ovplyvniť plnenie jeho služobných povinností a povinností“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát). To, či verejný činiteľ skutočne zmení svoje správanie v dôsledku konfliktu záujmov, je irelevantné, pokiaľ ide o určenie existencie konfliktu záujmov medzi súkromnými záujmami a verejnými záujmami verejného činiteľa, ktorý *by mohol* nenáležite ovplyvniť výkon služobných povinností a povinností tejto osoby. Práve vyhliadka, ba dokonca pravdepodobnosť, že správanie verejného činiteľa *by mohlo* byť ovplyvnené súkromnými záujmami, má zásadný význam pre určenie existencie konfliktu záujmov. Hoci akýkoľvek konkrétny príklad konfliktu záujmov, ktorý skutočne mení správanie verejného činiteľa, by bol skutočne veľmi závažný, skutočnosť, že takýto príklad nebol preukázaný, je irelevantná, pokiaľ ide o to, či existuje alebo neexistuje situácia konfliktu záujmov.

57. Preto je irelevantné, aby Komisia navrhovala sťažovateľom, že nepredložili žiadny faktický prvok na odôvodnenie skutočného alebo zjavného konfliktu záujmov v súvislosti so situáciami (už) posudzovanými ad hoc etickým výborom (pozri bod 30 vyššie). Ombudsman poznamenáva, že by to tak mohlo byť, že všetky takéto situácie boli správne posúdené.

58. Skôr je dôležité položiť si otázku, či by povaha súkromných záujmov, ktoré zastupuje poslanec A, *mohla* ovplyvniť rozhodnutie prijaté v rámci jeho úlohy v etickom výbore ad hoc.

59. Pokiaľ ide o osobitnú povahu úlohy poslanca A v súkromnom sektore, ombudsman chápe reprezentatívnu právnu prácu poslanca A v rozsahu od jednoduchého zhromažďovania informácií od úradníkov Komisie v mene klienta až po snahu presvedčiť úradníkov Komisie o právnom argumente v mene klienta. Na to, aby mohol člen A úspešne vykonávať svoju prácu zastupujúcu (práve) záujmy klientov pred Komisiou, potrebuje najprv prístup k zamestnancom Komisie. Poslanec A skutočne v minulosti žiadal a získal takýto prístup a je pravdepodobné, že v tom bude pokračovať. Hoci každý občan by mal mať možnosť požiadať zamestnancov Komisie o stretnutia, je opodstatnené domnievať sa, že **úroveň** prístupu, ktorú osoba mala, *by mohla* byť neprimerane ovplyvnená skutočnosťou, že táto osoba má významný vplyv na vyhliadky komisárov na zamestnanie po skončení pracovného pomeru. Stručne povedané, skutočnosť, že člen A sa zúčastní na určovaní vyhliadok komisárov na pracovné miesto, predstavuje značnú záťaž pre zamestnancov Komisie, ktorí sa stretnú s poslancom A ako právnikom zastupujúcim klientov.

60. Celkovo je možné, že niektorí zamestnanci by vzhľadom na jeho pretrvávajúcu úlohu v etickom výbore ad hoc nemohli odmietnuť stretnutie s poslancom A.

- 61.** Rovnako nemožno vylúčiť, že v konkrétnych otázkach by zamestnanci mohli byť menej ochotní odmietnuť argumenty, ktoré predložil poslanec A, keď vykonáva svoju prácu zastupujúcu (právne) záujmy klientov pred Komisiou.
- 62.** Podobne môžu byť zamestnanci menej ochotní, ak o to požiada člen A, neposkytnúť užitočné informácie a poznatky o práci Komisie.
- 63.** Stručne povedané, skutočnosť, že člen A sa zúčastní na určovaní pracovného času komisárov, predstavuje značnú záťaž pre zamestnancov Komisie, ktorí sa stretnú s poslancom A ako právnikom zastupujúcim klientov.
- 64.** Samotná skutočnosť, že takéto *riziká* existujú, je problematická. Nestačí uviesť, že vyššie uvedené potenciálne scenáre sa (zatiaľ) nevyskytli. Skôr stačí uviesť, že je opodstatnené sa obávať, že by k nim *mohlo* dôjsť vzhľadom na povahu úlohy poslanca A, ktorý zastupuje súkromné záujmy, a na povahu jeho úlohy v etickom výbore ad hoc.
- 65.** Uvedené potenciálne scenáre majú priamy vplyv na určenie toho, či je poslanec A sám v konflikte záujmov. Vymenovaním člena A do etického výboru ad hoc Komisia stavia samotného člena A do situácie, keď rozhoduje o vyhliadkach na zamestnanie po skončení pracovného pomeru osôb, ktoré mohli mať priamy vplyv na úspech alebo neúspech poslanca A zastupujúci právne záujmy jeho klientov pred Komisiou. Bez ohľadu na osobné etické poverenia ktoréhokoľvek člena etického výboru ad hoc nemožno zaručiť, že žiadny takýto člen nemôže byť neúmyselne naklonený zhovievavosti voči tým, ktorí uprednostňujú jeho súkromné záujmy, a naopak.
- 66.** Ombudsman v tejto súvislosti zdôrazňuje, že cieľom koncepcie konfliktu záujmov je zabezpečiť, aby nedošlo k žiadnej situácii, keď *by osoba mohla* byť ovplyvnená súkromnými záujmami pri výkone verejnej funkcie. Pojem konflikt záujmov sa snaží riešiť len samotná možnosť takéhoto vplyvu. Ak má osoba úlohu zastupujúcu súkromné záujmy, ktorá *by mohla* ovplyvniť spôsob, akým vykonáva svoju úlohu v etickom výbore ad hoc, táto osoba by nemala byť vymenovaná do ad hoc etického výboru.
- 67.** Ombudsman sa na základe uvedenej analýzy domnieva, že poslanec A zohráva úlohu zastupujúcu súkromné záujmy, ktorá by mohla mať negatívny vplyv na spôsob, akým vykonáva svoju úlohu v ad hoc etickom výbore.
- 68. Ombudsmanka** pri dosahovaní tohto záveru dôkladne preskúmala aj všetky argumenty predložené sťažovateľom a Komisiou, pokiaľ ide o skutočnosť, že advokátska kancelária člena A nie je v registri transparentnosti. Ombudsmanka poznamenáva, že ak by sa príslušná advokátska kancelária rozhodla vstúpiť do registra transparentnosti, v žiadnom prípade by sa tým nezmenšili problémy zistené ombudsmankou. Ombudsmanka sa preto nedomnieva, že skutočnosť, že advokátska kancelária poslanca A nie je v registri transparentnosti, je v žiadnom prípade rozhodujúca pre zistenie uvedené v predchádzajúcom odseku.

69. Pokiaľ ide o podrobné argumenty, ktoré uviedli sťažovatelia a Komisia v súvislosti s úlohou člena A pri uvádzaní obáv týkajúcich sa bývalého komisára Dalliho do pozornosti Komisie, ombudsman považuje za relevantné len poznamenať nasledujúce skutočnosti. Ombudsman poznamenáva, že podľa sťažovateľov (pozri bod 46 vyššie) tabaková spoločnosť svedčila o tom, že sa obrátila na poslanca A vo svojej advokátskej kancelárii „s cieľom získať poradenstvo“ (o tom, ako riešiť svoje obavy týkajúce sa údajného konania bývalého komisára Dalliho).

Tabaková spoločnosť ďalej uviedla, že na jej žiadosť sa člen A obrátil na vysokopostaveného úradníka Komisie v súvislosti s obavami tabakovej spoločnosti. To naznačuje, že tabaková spoločnosť kontaktovala poslanca A ako právnika. Ombudsman preto považuje názor Komisie, že poslanec A sa následne obrátil na Komisiu ako bývalý úradník, nepredstaviteľný a naivný.

70. Pokiaľ ide o podrobné argumenty sťažovateľov týkajúce sa nemožnosti identifikovať klientov člena A a jeho advokátskej kancelárie, stačí poznamenať, že aj jeden príklad člena A, ktorý sa skontaktuje s Komisiou v jeho úlohe zastupovania súkromných záujmov, by bol problematický. Ako uviedla v bode 53 vyššie, rozsah takéhoto konfliktu záujmov je irelevantný. Nemali by sa tolerovať žiadne konflikty záujmov členov etického výboru ad hoc. V tejto súvislosti nie je medzi Komisiou a sťažovateľmi spor o skutočnosť, že člen A sa dvakrát stretol s právnym servisom Komisie, aby predložil právne názory na navrhovanú smernicu o tabakových výrobkoch, pričom ako klient má tabakovú firmu. Ombudsman ako taký nepovažuje za rozhodujúce, aby sa dospelo k záveru o tomto tvrdení, aby sa táto otázka ďalej skúmala.

71. Ombudsman 26. novembra 2013 zaslal podpredsedovi Komisie Šefčovičovi list, v ktorom uviedol uvedené odôvodnenie a poznamenal, že toto odôvodnenie by mohlo podporiť možný budúci návrh odporúčania adresovaný Komisii, v ktorom žiada o zrušenie vymenovania člena A do etického výboru ad hoc.

72. Dňa 18. decembra 2013 Komisia vo svojom poludňajšom tlačovom brífingu uviedla, že sa rozhodla nahradiť člena A ako člena etického výboru ad hoc. Dodala, že člen A nedávno informoval Komisiu, že si želá odstúpiť z funkcie člena etického výboru ad hoc. Predseda Komisie poďakoval poslancovi A za jeho dôležitú úlohu pri poskytovaní nezávislého a nestranného poradenstva počas štyroch rokov. Komisia tiež potvrdila, že oceňuje prácu ďalších dvoch členov etického výboru ad hoc, ktorí, ako uviedla, súhlasili s tým, že budú naďalej zastávať funkciu členov etického výboru ad hoc.

73. Ombudsmanka tiež 18. decembra 2013 vydala tlačovú správu, v ktorej uvítala rozhodnutie Komisie vymenovať nového vedúceho svojho ad hoc etického výboru. Uviedla: „V stávke bola dôveryhodnosť ad hoc etického výboru Komisie. Som rád, že Komisia nasledovala moje odporúčanie, aby vymenovala novú hlavu. Bolo ťažké tvrdiť, že činnosti predchádzajúceho vedúceho súvisiace s klientom nepredstavovali potenciálny konflikt záujmov. Je dôležité, aby sa podozrenia európskej verejnosti mohli teraz rozptýliť.“

74. Sťažovatelia tiež 18. decembra 2013 vydali tlačovú správu, v ktorej uvítali rozhodnutie Komisie riadiť sa odporúčaním ombudsmanky tým, že nahradili člena A ako predsedu etického výboru Komisie ad hoc. Dodali, že poslanec A nemal byť nikdy vymenovaný v roku 2009, a už vôbec nie opätovne vymenovaný v roku 2012. Uviedli, že je šokujúce, že Komisia v tomto

prípade tak ignorovala riziko konfliktu záujmov, a to aj vtedy, keď sťažovatelia vyjadrili svoje obavy. Dodali, že táto „prepáčená sága“ by mala vyvolať veľkoobchodné preskúmanie spôsobu, akým Komisia rieši otázky konfliktu záujmov.

75. Vzhľadom na rozhodné kroky Komisie na riešenie tvrdenia sťažovateľov týkajúceho sa opätovného vymenovania člena A do etického výboru ad hoc ombudsman dospel k záveru, že Komisia vyriešila tento aspekt sťažnosti.

B. tvrdenie a súvisiace tvrdenie, že etický výbor ad hoc nie je dostatočne transparentný

76. Navrhovateľ tvrdil, že činnosti etického výboru ad hoc nie sú dostatočne transparentné. Trvali na tom, aby Komisia prijala proaktívnu politiku transparentnosti pozostávajúcu z a) uverejňovania životopisov a vyhlásení o záujmoch členov etického výboru ad hoc online, ako je to v prípade osobitných poradcov Komisie; b) zlepšenie transparentnosti na internete, pokiaľ ide o členov etického výboru ad hoc, ako aj jeho rozhodnutia.

77. Komisia vo svojom stanovisku zaslanom ombudsmanovi uviedla, že na svojej webovej stránke EUROPA bude venovať osobitnú stránku etickému výboru ad hoc, na ktorej uverejní rozhodnutie Komisie o vytvorení ad hoc etického výboru a rozhodnutia o vymenovaní členov ad hoc etického výboru. Bude obsahovať aj ich životopisy, ako aj čestné vyhlásenie potvrdzujúce absenciu konfliktu záujmov medzi ich funkciou člena etického výboru ad hoc a ich ďalšími činnosťami alebo záujmami. Komisia uviedla, že uvažuje aj o uverejnení výňatku z formálnych stanovísk ad hoc etického výboru (pri súčasnej ochrane osobných údajov).

78. Sťažovatelia vo svojich pripomienkach k stanovisku Komisie uvítali navrhované úsilie o zvýšenie transparentnosti etického výboru ad hoc. Poznamenali však, že zverejnenie vyhlásení, v ktorých sa uvádza, že na takejto webovej stránke neexistujú žiadne konflikty záujmov, nenahrádza zabezpečenie toho, aby členovia etického výboru ad hoc neboli v skutočnosti vystavení riziku konfliktu záujmov. Okrem toho uviedli, že keďže klienti člena Etickej komisie ad hoc sú veľmi relevantní pri určovaní potenciálnych konfliktov záujmov, takáto webová stránka by mala obsahovať úplné vyhlásenie klientov člena. Sťažovatelia navrhli, že vytvorenie tejto webovej stránky by malo byť súčasťou procesu objasňovania toho, čo predstavuje riziko konfliktu záujmov, a súčasťou širšieho záväzku k dôraznejšiemu prístupu, ktorý by mal zahŕňať stanovenie postupov, ktoré bude Komisia dodržiavať s cieľom posúdiť a zabrániť takémuto riziku.

Posúdenie ombudsmana

79. Ombudsmanka berie na vedomie záväzok Komisie venovať osobitnú stránku na svojom webovom sídle výboru EUROPA etickému výboru ad hoc, uverejniť príslušné rozhodnutia Komisie o vytvorení ad hoc etického výboru a vymenovať jeho členov, ich životopisy, ako aj čestné vyhlásenie potvrdzujúce absenciu konfliktu záujmov medzi ich funkciou člena etického

výboru ad hoc a ich ďalšími činnosťami alebo záujmami. Komisia uviedla, že uvažuje aj o uverejnení výňatku z formálnych stanovísk ad hoc etického výboru (pri súčasnej ochrane osobných údajov). Ombudsman sa domnieva, že ak sa tento záväzok splní, môže významne zlepšiť transparentnosť tak členov etického výboru ad hoc, ako aj rozhodnutí etického výboru ad hoc. V tejto súvislosti, hoci sa ombudsman domnieva, že v súvislosti s týmto aspektom sťažnosti nie sú potrebné žiadne ďalšie vyšetrovania, ombudsman považuje za vhodné vydať ďalšiu poznámku.

C. Tvrdenie, že Komisia by mala zriadiť nezávislú etiku

80. Sťažovatelia sa domnievajú, že Komisia by mala z dlhodobého hľadiska zriadiť nezávislú etickú komisiu so širším a lepšie vymedzeným mandátom ako existujúci etický výbor ad hoc, ktorý sa zaoberá predovšetkým otázkami po skončení zamestnania. Uvádzajú, že tento výbor by mal byť úplne nezávislý a mal by byť zložený z odborníkov na etiku verejnej správy.

81. Komisia vo svojom stanovisku zaslanom ombudsmanovi vysvetlila, že predtým navrhla zriadiť medziinštitucionálnu poradnú skupinu pre normy vo verejnom živote [9] s právomocou poskytovať poradenstvo o všeobecných zásadách profesijnej etiky, ktoré sa vzťahujú na inštitúciu, pričom vylúčila možnosť monitorovania jednotlivých prípadov [10]. Tento projekt nezískal podporu zo strany Rady a Európskeho parlamentu. Preto sa Komisia 21. októbra 2003 rozhodla zriadiť svoj vlastný ad hoc etický výbor. Pôsobnosť tohto výboru bola v roku 2011 rozšírená tým, že Komisia prijala svoj nový kódex správania komisárov, ktorý v súčasnosti zahŕňa poradnú právomoc, pokiaľ ide o zlučiteľnosť činností bývalých komisárov po skončení funkčného obdobia a lehoty na zväzovanie komisárov, ako aj možnosť predložiť na žiadosť predsedu stanoviská k akejkoľvek všeobecnej etickej otázke týkajúcej sa výkladu kódexu správania komisárov. Komisia sa preto domnieva, že má zavedený prísny kódex a že jej súčasné pravidlá a postupy zabezpečujú uplatňovanie prísnych etických noriem.

82. Sťažovatelia vo svojich pripomienkach k stanovisku Komisie poznamenali, že skutočnosť, že Rada a Parlament nesúhlasili s medziinštitucionálnym etickým orgánom v rokoch 2000 – 2003, nebráni Komisii v tom, aby namiesto existujúceho etického výboru ad hoc zriadila pre Komisiu riadne nezávislý etický výbor.

83. Sťažovatelia vo svojej tlačovej správe z 18. decembra 2013 v reakcii na nahradenie člena A požadovali, aby bol ad hoc etický výbor Komisie nahradený úplne nezávislým etickým výborom, v ktorom sú členovia čerpaní z odborníkov z národnej etickej správy. Tieto osoby by nemali mať, ako dodali, históriu v Komisii.

Posúdenie ombudsmana

84. Ombudsmanka považuje za predčasné zaujať k tomuto tvrdeniu stanovisko vzhľadom na nedávny vývoj v súvislosti s nahradením poslanca A. Posúdi, či je vhodné preskúmať túto otázku vzhľadom na budúci vývoj v súvislosti s fungovaním obnoveného etického výboru ad

hoc. V súčasnosti teda nie sú v súvislosti s tretím tvrdením opodstatnené žiadne ďalšie vyšetrovanie.

D. Závery

Na základe vyšetrovania tejto sťažnosti ju ombudsman uzatvára týmto záverom:

Nahradením člena A za člena etického výboru ad hoc Komisia podnikla potrebné kroky na vyriešenie prvého obvinenia týkajúceho sa opätovného vymenovania člena A do etického výboru ad hoc.

Pokiaľ ide o druhé tvrdenie a druhé a tretie tvrdenie, nie sú potrebné žiadne ďalšie vyšetrovania.

Komisia a sťažovateľ budú o tomto rozhodnutí informovaní.

Ďalšia poznámka

Komisia by mala splniť svoj záväzok vytvoriť na svojej webovej stránke EUROPA osobitnú stránku týkajúcu sa etického výboru ad hoc a jeho práce.

Emily O'Reilly

V Štrasburgu 19. decembra 2013

[1] Etický výbor ad hoc bol zriadený rozhodnutím Komisie K(2003) 3750 z 21. októbra 2003.

[2] K dispozícii na adrese http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/pdf/code_conduct_en.pdf
[Prepojenie]

[3] Každé takéto rozhodnutie Komisie by sa zakladalo na článku 245 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) v článku 245 ZFEÚ, v ktorom sa uvádza, že komisári sa zdržia akéhokoľvek konania nezlučiteľného s ich povinnosťami. Dodáva, že pri vstupe do Komisie sa slávnostne zaviazu, že počas svojho funkčného obdobia aj po jeho skončení budú dodržiavať povinnosti, ktoré z nich vyplývajú, a najmä svoju povinnosť správať sa čestne a diskretne, pokiaľ ide o prijatie určitých funkcií alebo výhod po skončení funkčného obdobia. V prípade akéhokoľvek porušenia týchto povinností môže byť Súdny dvor požiadaný, aby rozhodol, že príslušný komisár je podľa okolností buď povinný odísť do dôchodku v súlade s článkom 247 alebo zbaviť svojho práva na dôchodok alebo iné dávky.

[4] Traja členovia etického výboru ad hoc obnovili svoje mandáty v decembri 2012 na druhé trojročné funkčné obdobie.

[5] Vzhľadom na znenie stanoviska Komisie, ktoré sa týka všetkých členov ad hoc etického výboru, ombudsman v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že hoci sťažovatelia vyjadrujú obavy v súvislosti s členstvom člena A v ad hoc etickom výbore, nevyvolávajú žiadne

obavy, pokiaľ ide o ostatných dvoch členov etického výboru ad hoc.

[6] Pozri poznámku pod čiarou 5.

[7] Definícia „konfliktu záujmov“ OECD je: konflikt medzi verejnou povinnosťou a súkromnými záujmami verejného činiteľa, v ktorom má verejný činiteľ súkromné záujmy, ktoré by mohli neprimerane ovplyvniť výkon jeho služobných povinností a povinností.

[8] Rozhodnutie Komisie K(2003) 3750 z 21. októbra 2003

[9] Komisia [KOM(2000) 200 v konečnom znení].

[10] [KOM(2000) 200 v konečnom znení a SEK(2000) 2077 v konečnom znení].